

מאמר וידבר גו' זאת חוקת התורה ה'תשמ"א

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקל"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ חוקת, ט' תמוז, ה'תשפ"ה

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

דוד בן פריידא באבע מאלע

לרגל יום הולדתו השבעים

ז' תמוז ה'תשפ"ה

לשנת הצלחה בגשמיות וברוחניות

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

מתוך אושר ועושר, שמחה והרחבה בגו"ר

ויראה הצלחה גדולה בעבודת הקודש

מתוך נח"ר חסידותי רב מכל יו"ח שיחיו

מתוך שמחה וטוב לבב

נדפס על ידי ידידיו ומוקיריו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

ית³¹, שהוא כולל הכל [ובלשון הזהר³² בחי' חד אורחא שממנו מתפשטים כל התרי"ג אורחין], שלכן יש בתחתונים גם ענין הרצוא כו³³. ויש לומר בדרך אפשר, שזהו פירוש הכתוב זאת חוקת התורה, היינו שבחי' חוקת, בחי' אותיות החקיקה שלמעלה, שעל זה אמרו גליף גליפו בטהירו עילאה, נמשכת בבחי' זאת, ספירת המלכות (הנק' זאת³⁴), ועד שנמשכת בעולם הזה התחתון, באופן שמראים עלי' באצבע ואומרים זאת חוקת, שהו"ע המשכת העצמות כו'.

(ו) **ויהי"ר** שע"י מעשינו ועבודתנו בכל ענינים אלו נזכה לפרה העשירית³⁵ שתהי' לע"ל בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה, ובעגלא דידן.

31) ראה אוה"ת בלק ריש ע' תתקצו. 33) חסר קצת (המו"ל).
המשך תרס"ו ס"ע ג [ע' ה]. 34) פרס שער כג (שער ערכי הכינויים)
32) אדרא רבא בזח"ג קט, א. וראה ערך זאת.
סה"מ תרצ"א ע' י. 35) ראה רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג.

הוספה

[קייץ, ה'תשמ"א]

(1) נת' ד' תצא.

(2) **בכלל** — כפי שיתדבר וע"פ התנאים שיתדבר [עם הנהלת תו"ת]. אבל כיון שכהנ"ל חלק מליובאוויטש **בכלל** וכו', צ"ל ג"כ באישור ה**ב"כ** הרבא"ג שליט"א.

אזכיר עה"צ.

מצילום כתי"ק על גליון המכתב של מו"ה שמואל אַזימאָוו, פאָריז. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ז אגרת יתעט, ובהנסמן בהערות שם.
נת' ד' תצא: המכתב הגיע לכ"ק אדמו"ר ביום ד' (י' אלול) פ' תצא.
בכלל — כפי שיתדבר כו': מענה על כתבו, שאחרי פטירת אביו [הרה"ח ר' חיים הלל אַזימאָוו, מנהל התלמוד תורה חדר ליובאוויטש בפאָריז וסניפיו בגלילות העיר. נפטר כ"ט אייר, תשמ"א] הי' הדיבור עם הנהלת תו"ת ע"ד הנהלת הת"ת, ואמרו שיראו בזה. ולפני כמה שבועות הציעו לו שיקבל הנהלת הת"ת למשך שנה לע"ע. ואמר להם שישאל את כ"ק אדמו"ר, ושואל האם לקבל ההצעה.
הב"כ הרבא"ג: הבא"כ הר"ר בנימין אלי' גאָראָדעצקי.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ חוקת, ט' תמוז הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה וידבר גו' זאת חוקת, שנאמר בהתוועדות ש"פ חוקת, ב' תמוז ה'תשמ"א — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ההילולא ג' תמוז, ה'תשפ"ה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2025 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5785 • 2025

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

וכשם שיש ג' דרגות אלו כנפש האדם, כך ישנן ג' דרגות אלו גם בעבודת האדם. והענין בזה, שאותיות החקיקה ענינם עבודת התשובה, שחקוקה בעצם נפשו כפי שהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה¹⁸, לבחי' נשמה שנתת בי טהורה היא (שלמעלה מבחי' אתה בראת אתה יצרת ואתה נפחת בי)¹⁹, וכמבואר בכ"מ²⁰ דטהורה היא היינו בחי' טהירו עילאה, שעז"נ²¹ גליף גליפו (חקק חקיקות²²) בטהירו עילאה. וענין אותיות הכתיבה בעבודת האדם הו"ע לימוד התורה וקיום המצוות, ואותיות הדיבור הו"ע העבודה עם חלקו בעולם. ובזה יובן מה שברוב המקומות יש רק ב' חלוקות תושב"כ ותושבע"פ, כי גילוי בחינת טהורה היא נעשה דוקא ע"י העבודה למטה בלימוד התורה וקיום המצוות והפעולה בחלקו בעולם, בחי' תושב"כ ותושבע"פ.

(ה) **והנה** כללות העבודה למטה היא בב' התנועות דרצוא ושוב, כמו באדם (זאת התורה אדם¹⁷), שחיותו ע"י הדם היא בבחי' רצוא ושוב, שזהו"ע דפיקו דליבא²³, הדופק שבלב ושביד²⁴. ועד"ז הוא בכללות חיות העולם כולו, וכמ"ש²⁵ והחיות רצוא ושוב, כידוע הפי' בזה שחיות העולם וכל סדר ההשתלשלות הוא תמיד ברצוא ושוב, ובשרשו הוא בבחי' מטי ולא מטי (בלשון הקבלה²⁶). וכך גם בכללות העבודה ישנם ב' התנועות דרצוא ושוב, שהו"ע העלאה מלמטה למעלה והמשכה מלמעלה למטה (שלפעמים מבואר שזהו"ע התורה והתפלה, ולפעמים מבואר שזהו"ע התורה והמצוות). וענין זה מודגש בפרה אדומה, שלכן נאמר בה זאת חוקת התורה, לפי שמצוה זו היא כללות הענין דרצוא ושוב²⁷, שהרצוא (העלאה) הו"ע שריפת הפרה לאפר, והשוב (המשכה) הו"ע ונתן עליו מים חיים אל כלי²⁸, שענין המים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך²⁹ מורה על המשכה מלמעלה למטה. וע"י כללות עבודת האדם בב' התנועות דהעלאה מלמטה למטה והמשכה מלמעלה למטה, נשלמת תכלית הכוונה לעשות לו ית' דירה בתחתונים³⁰, דדירה זו היא לעצמותו

תוכן המאמר

ענינם של אותיות החקיקה (שבלוחות), אותיות הכתיבה (תושב"כ) ואותיות הדיבור (תושבע"פ) בעבודה בנפש האדם – עבודת התשובה שמצד עצם הנפש, העבודה דלימוד התורה וקיום המצוות, והעבודה בבירור חלקו בעולם.

כללות העבודה למטה היא בב' התנועות דרצוא ושוב, העלאה מלמטה למעלה והמשכה מלמעלה למטה, שמרומזים בפרה אדומה, חוקת התורה – שריפת הפרה (רצוא), ונתינת מים חיים (שוב). ועי"ז נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים, המשכת העצמות, שנרמז ב"זאת חוקת", שבחי' החקיקה שלמעלה נמשכת למטה באופן שמראים באצבע ואומרים "זאת חוקת".

- 18) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת האזינו עא, 25) יחזקאל א, יד. וראה לקו"ת ר"ה סא, א. ובכ"מ.
- 19) נוסח ברכת "אלקי נשמה" (ברכות ס, 26) זח"א טז, ב. וראה המשך תרס"ו ע' ס ואילך. ובכ"מ.
- 20) לקו"ת בחוקותי מז, א. ובכ"מ.
- 21) זח"א טו, א. ועוד. וראה גם לקו"ת שם מו, ב ואילך. פרשתנו נט, ג.
- 22) דרך אמת לזהר שם.
- 23) ראה תקו"ז תס"ט (קב, א).
- 24) לקו"ת פקודי ז, ד ואילך.
- 25) לקו"ת פרשתנו נו, ב ואילך. ובכ"מ.
- 26) פרשתנו יט, יז.
- 27) ראה תענית ז, א. תניא פ"ד.
- 28) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.
- 29) במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(ג) **ויש** לבאר תחילה ההפרש שבין ג' הבחי' חקיקה כתיבה ודיבור. דהנה, אותיות החקיקה הם מיני' וכי', והן דבר א' ממש עם האבן שנחקקו בו (הלוחות או האב"ט וכיו"ב), ועד שיש בחי' חקיקה מעבר לעבר¹¹, שהוא שלימות ענין החקיקה [שהרי התחלת החקיקה מעבר לעבר היא ע"י חקיקה סתם, ומזה מובן שהחקיקה מעבר לעבר היא שלימות ענין החקיקה], כמו החקיקה שבלוחות שהיתה מעבר לעבר, כמאמר רז"ל¹² מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדות, לפי שהלוחות הם תכלית השלימות שבענין החקיקה שבתורה. וענין אותיות הכתיבה הוא בתורה שבכתב, כלשון התניא¹³ שנסעה וירדה כו' עד שנתלבשה כו' בצרופי אותיות גשמיות בדיו על הספר, שהאותיות הם דיו שהוא דבר זר ונפרד מהקלף, שבתחילה לא היתה לו שייכות כלל אל הקלף, רק שאח"כ כשכותב הספר בדיו ע"ג קלף, נתאחדו והיו לאחדים (ועד שאם רוצים להפריד ביניהם יש צורך בהשתדלות כו'). ואותיות הדיבור הם האותיות שבתורה שבע"פ [דאף שלימוד תושבע"פ ישנו גם במחשבה (ואדרבה, עיקר הלימוד בתושבע"פ הוא בהבנה והשגה דוקא¹⁴ שהן במחשבה), מ"מ תושבע"פ היא בבחי' אותיות הדיבור, שהרי נקראת תורה שבעל פה, ע"ש הדיבור שבפה. וההסברה בזה היא, לפי שמסירתה מדור לדור היא ע"י דיבור שבפה. ועוד זאת, שלימוד תושבע"פ צ"ל גם ע"י הדיבור בפה¹⁵, ועד שאמר¹⁶ אם ערוכה בכל רמ"ח איברים משתמרת, ואם לאו אפשר לשכחה ח"ו], שהאותיות הן נפרדות מהאדם המדברם.

(ד) **והנה** כתיב (בפרשתנו¹⁷) זאת התורה אדם, ומזה מובן, שכשם שיש בחינות אלו בתורה, כך ישנן גם בנפש האדם. והענין הוא, דהנה באדם יש כחות עצמיים שהם מיוחדים עם הנפש כמו אותיות החקיקה, ויש בו גם ענין הגילויים, או הענין שמוכן להתגלות, שזהו בחי' אותיות הכתיבה, היינו שהוא מיוחד עם הנפש, אבל מ"מ הרי הוא שיין אל הגילוי מחוץ לנפש. אמנם ב' בחינות אלו עדיין הם בנפש עצמה, ויש בחי' שלישית שהיא כמו אותיות הדיבור שמחוץ להנפש, שהם הכחות לפעול על הזולת ועל חלקו בעולם כו'.

בס"ד. ש"פ חוקת, ב' תמוז, ה'תשמ"א

(הנחה בלתי מוגה)

וידבר הוי' גו' זאת חוקת התורה אשר צוה הוי' לאמר¹. וידוע הדיוק בזה (בלקו"ת לאדמו"ר הזקן², ובדרושי פ' חוקת ופ' פרה מרבתינו נשיאינו ממלאי מקומי³), דהא כתיב תחלה וידבר הוי', שהקב"ה הוא המדבר למשה זאת חוקת התורה, וא"כ מהו אשר צוה הוי', הל"ל אשר אני מצוה. גם צריך להבין⁴ מ"ש זאת חוקת התורה, דלכאורה הל"ל זאת חוקת הפרה, או זאת החוקה סתם, ומהו זאת חוקת התורה. ועוד כמה דיוקים בפסוק זה, כמובא בדרושים הנ"ל. ועיקר הדיוק הוא, דהנה ידוע שמצוות התורה נחלקות בכמה חלוקות, ואחת החלוקות העקריות היא לג' הסוגים דעדות חוקים ומשפטים⁵, וצריך להבין למה מפורש דוקא במצות פרה אדומה שהיא חוקה (היינו מהסוג דחוקים), הרי יש עוד כמה חוקים בתורה, ומדוע מודגש ענין זה דוקא במצוה זו, עד שנאמר בה זאת חוקת התורה, היינו שהיא החוקה שבתורה, ובאופן שמראים עלי' באצבע⁶ ואומרים זאת חוקת התורה.

(ב) **ויובן** בהקדם הענין דחוקת התורה שהוא מלשון חקיקה, וכלשון רז"ל⁷ חוקה חקקתי, ולא אמרו כתבתי או אמרתי, שהו"ע אותיות החקיקה שלמעלה מאותיות הכתיבה ואותיות הדיבור (כמבואר בלקו"ת פרשתנו, ולפנ"ז בדרושי בחוקותי⁸, ולאח"ז בלקו"ת שה"ש בד"ה שחורה אני ונאווה⁹), שלכאורה אינו מתאים לחלוקה הרגילה שמחלקים את התורה לב' בחינות, תורה שבכתב, ותורה שבע"פ, וכמאמר רז"ל¹⁰ עה"פ¹⁰ וישמור גו' ותורתי (לשון רבים), אחת תורה שבכתב ואחת תורה שבעל פה, ובדרושים אלו משמע שיש בחינה שלישית, בחי' התורה כפי שהיא באופן של חקיקה.

(5) ע"פ לשון חז"ל — סוף תענית. שמור"ר ספכ"ג.

(6) במדבר ופרש"י ריש פרשתנו.

(7) מה, א ואילך.

(8) ה, א.

(9) יומא כח, ב.

(10) תולדות כו, ה.

(1) פרשתנו יט, א.

(2) פרשתנו נו, א.

(3) רד"ה וידבר גו' זאת חוקת התורה

באוה"ת פרשתנו הוספות ע' 12. ע' 14. סה"מ

תרכ"ט, תרל"א, תרל"ג, תרמ"ב, תרנ"ה,

תרע"ח, עטר"ת ותרפ"א.

(4) ראה ואתחנן ו, כ וברמב"ן שם. סה"מ

ה'ש"ת ע' 51 ואילך. ע' 90 ואילך. ובכ"מ.

(11) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע'

תרצ. המשך תרס"ו ע' תפג. ע' תצ. ס"ע תקט

ואילך [ס"ע תרלו ואילך. ע' תרמו. ע' תערב].

המשך תער"ב פרמ"ז (ח"א ע' תק [ח"ג ע'

תרפ"ו].

(12) שבת קד, א.

(13) פ"ד (ח, ב).

(14) ראה מג"א אר"ח ס"ג. הל' ת"ת

לאדה"ז פ"ב ס"ג.

(15) הל' ת"ת שם ס"ב.

(16) עירובין נד, א.

(17) יט, יד. וראה סה"מ ה'ש"ת ע' 56.